

N'Elisa de Olives va nèixer a Ciutadella, és filla de José de Olives i de na Margarita Lluch. De ben petita ja gaudia al visitar les finques propietat de la família juntament amb el seu pare. Sempre li ha encantat aprendre dels pagesos les tradicions, els costums, el folklore, veure els cultius i el bestiar, i, per damunt de tot, establir una cordial relació amb les famílies que estaven als «llocs». El seu pare va ser una persona molt sensible amb els pagesos, sempre mirava pels seus interessos, volia que es poguessin guanyar la vida d'una forma justa. De fet, en José, va ser l'impulsor que dues terceres parts de les despeses de guano anessin a càrrec de la propietat, quan per contracte, eren a mitges. Una frase que son pare repetia tot sovint, «hi ha que mirar pels que ens vénen darrera» li va quedar gravada en la memòria a n'Elisa. En aquells moments la producció dels llocs era diversa, es feia blat, estivada, llet i formatge, embotits, conserves i encurtits, pa i ous i les pràctiques agràries eren respectuoses amb el medi ambient, sense pesticides, herbicides ni adobs químics de síntesis.

Va tenir la gran sort de créixer a una família molt connectada amb el món rural de Menorca i de contraure matrimoni amb un suís, que tenia un gran respecte per la naturalesa.

El seu marit, en Johannes Bütikofer, co-fundador i secretari de la UICN (Unió Internacional per la Conservació de la Naturalesa) i de la Lliga Suïssa per la Conservació de la Naturalesa, -actualment anomenada Pronatur-, va arribar a Menorca als anys quaranta per a realitzar uns estudis de s'Albufera des Grau. Va quedar enamorat de l'illa de Menorca i, amb el temps, també de n'Elisa. Es van casar als finals dels anys 50 i van establir la seva residència al cantó de Berna, a Suïssa. Va ser allà on n'Elisa es va adonar de la mentalitat dels països nòrdics envers la naturalesa i el medi ambient, de la importància de respectar els valors ambientals i paisatgístics i d'estimar tot el que la natura ens aporta. Tots aquests valors i estimació els van transmetre als seus fills, que guarden com a uns dels seus millors records d'infantesa les caminades, tant a Suïssa com a Menorca, amb la motxilla a l'esquena, pels prats, la muntanya, la neu o la platja i els barrancs, on el pare els donava explicacions sobre l'entorn, els arbres, les flors o els animalons.

A mitjans dels anys 60 ens van traslladar a Menorca. La vida va canviar bastant però l'entorn continuava sent natural; viure al camp va ser la decisió del matrimoni. El que estava canviant era el camp de l'illa, amb l'incipient turisme i l'entrada de productes agraris «de fora». Les finques també s'estaven transformant, abandonaven els cultius tradicionals i s'especialitzaven en produir formatge. N'Elisa i el seu marit contemplaven amb tristor i preocupació com moltes finques havien de tancar perquè ja no eren rendibles i com els cultius tradicionals i les races autòctones desapareixien a poc a poc.

A principis del 2000, n'Elisa va rebre en herència una finca emblemàtica, Es Tudons, al terme de Ciutadella. El pagès, en Bep Llufríu, li va proposar fer la conversió a l'agricultura ecològica, ja que vendre la llet a la indústria ja no era rendible. Amb tot el seu bagatge vital i el recolzament dels seus fills, n'Elisa va decidir donar tot el seu suport a la proposta d'en Bep. Pensant en els que ens vénen darrere, en donar una nova oportunitat al camp amb unes pràctiques curoses amb el medi ambient i els recursos naturals i donant una viabilitat econòmica a la finca. Poc després d'aconseguir la certificació ecològica del CBPAE, n'Elisa va rebre a casa seva als responsables del projecte de custòdia agrària del GOB que li van explicar en què consistia. Ho va escoltar amb molt d'interès. Cultivar per a conservar uns valors ambientals, el paisatge, les tradicions, tot posant en pràctica que l'agricultura i medi ambient són complementaris, que la viabilitat econòmica de la finca no està renyida amb la conservació de la flora i de la fauna, que és possible recuperar tècniques de cultius pròpies de l'illa adaptades a l'entorn, van ser els motius pel quals va signar l'Acord de Custòdia.

Tota la família està especialment agraïda a la visió de l'amo en Bep d'Es Tudons, pel seu treball diari per a la conservació i la viabilitat de la finca, per a la recuperació de tècniques tradicionals de cultius i pel seu amor i respecte per aquest bocinet de terra que ara mateix té en propietat n'Elisa i la seva família.

En aquests moments, tenen en projecte la gestió sostenible del bosc de la finca. Un projecte que sorgeix del Life-Bosc del qual Es Tudons n'és una finca pilot.

«El territori menorquí l'hem de conservar entre tots», aquest és el repte de n'Elisa (i el de la seva família).

La terra, ben conservada, és el millor llegat que podem deixar als nostres fills i és un deure que té la propietat, la de conservar en bon estat aquest llegat per les futures generacions.

Maó, al Molí del Rei, 14 de novembre de 2015

